

۲۷ آبان ۱۳۹۸

نمایه بین‌المللی

پاسخگویی مالی

بخش عمومی

گزارش وضعیت

سال ۲۰۱۸

ترجمه: زهرا نوری

2018 STATUS REPORT

دیدگاه‌های حرفه‌ای

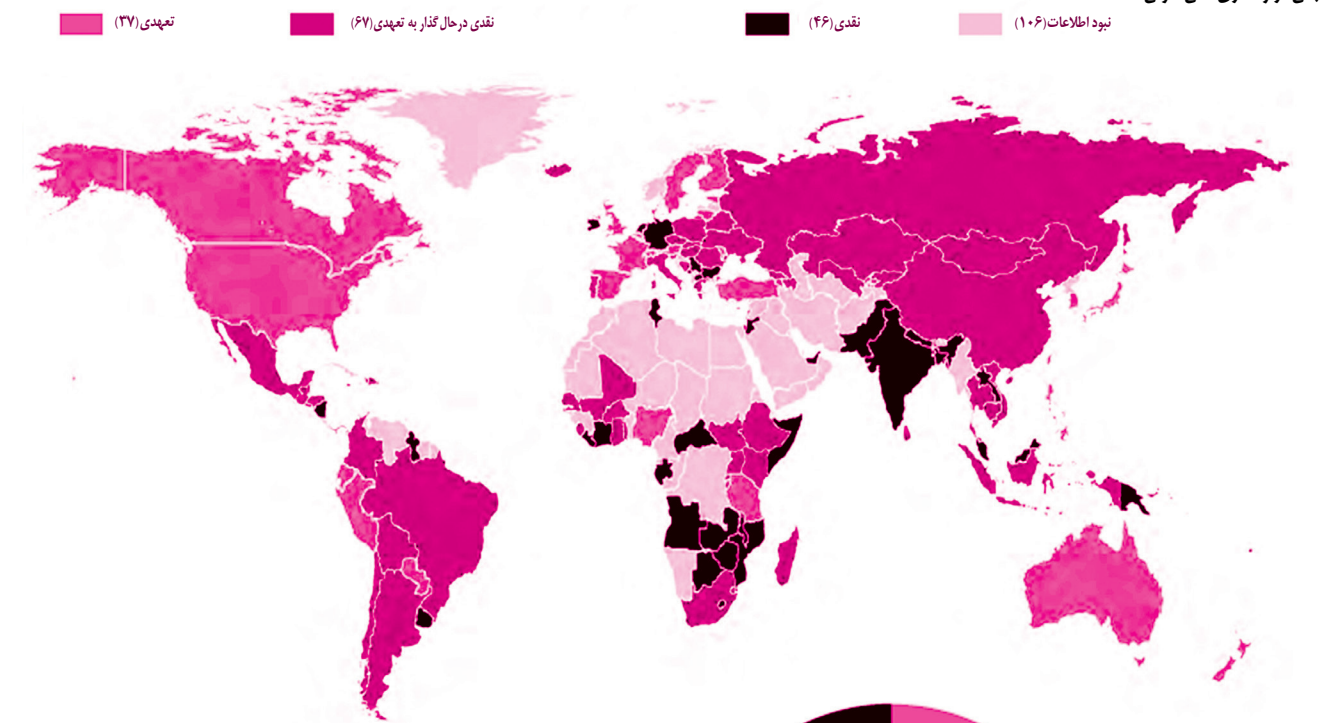
۲۵ درصد کشورها بر مبنای تعهدی گزارش می‌دهند

گزارشگری تعهدی- ثبت رویدادهای اقتصادی معامله‌ها در زمانی که رخ می‌دهند، نه زمانی که پرداخت وجه نقد آنها صورت می‌گیرد- مبنای سودمندی برای تصمیم‌گیرندگان، پاسخگویی، و شفافیت است.

نمایه بین‌المللی پاسخگویی مالی بخش عمومی^۱، چارچوب‌های گزارشگری مالی و بودجه‌بندی کنونی به‌کارگرفته شده از سوی دولت‌های مرکزی و فدرال در سطح جهان را گردآوری، بررسی و تحلیل می‌کند و همچنین طرح اصلاحات آینده را مستند می‌سازد.

این نمایه در حال حاضر دربرگیرنده اطلاعات ۱۵۰ حوزه گزارشگری است؛ با این قصد که آنها را به‌روزرسانی کند و دامنه و عمق پوشش آن را در طول زمان، توسعه دهد. ۳۷ کشور (۲۵٪ حوزه‌های زیرپوشش نمایه)، آخرین مجموعه صورتهای مالی منتشرشده خود را بر مبنای تعهدی گزارش کردند؛ درحالی که ۴۵٪ از کشورها درحال گذار به مبنای تعهدی^۲ هستند، یا این‌که برخی از عناصر تعهدی را در گزارشگری مالی به‌کار برده‌اند. ۳۰٪ از کشورها نیز هنوز بر مبنای نقدی گزارش می‌دهند.

مبنای گزارشگری مالی کنونی

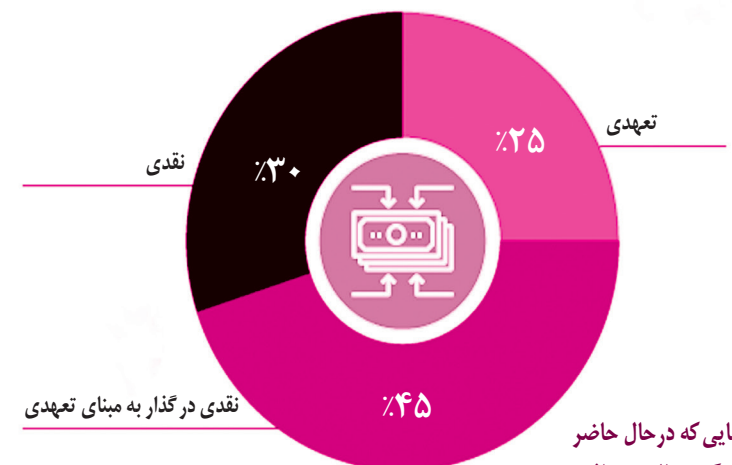

تعریف مبنای گزارشگری

مبنای نقدی: معامله‌ها زمانی شناسایی می‌شوند که وجه نقد دریافت یا پرداخت شده باشد.

مبنای تعهدی: معامله‌ها زمانی شناسایی می‌شوند که رویداد اقتصادی مبنا، رخ می‌دهد؛ مانند داراییها و بدهیهای گزارش شده در ترازنامه.

گذار به مبنای تعهدی: برخی از معامله‌ها بر مبنای نقدی و برخی بر مبنای تعهدی شناسایی می‌شوند.

درصد کشورهایی که در حال حاضر از مبنای گزارشگری مالی مختلف استفاده می‌کنند.

۵۱٪ کشورهایی که بر مبنای تعهدی گزارش می‌کنند،

از استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی استفاده می‌کنند

چارچوب‌های گزارشگری تعهدی، به‌روشهای متفاوتی تدوین می‌شوند، و بسیاری از کشورها از استانداردهای بین‌المللی استفاده می‌کنند. به‌ویژه، کشورها از استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی (IPSAS) به یکی از سه روش زیر استفاده می‌کنند:

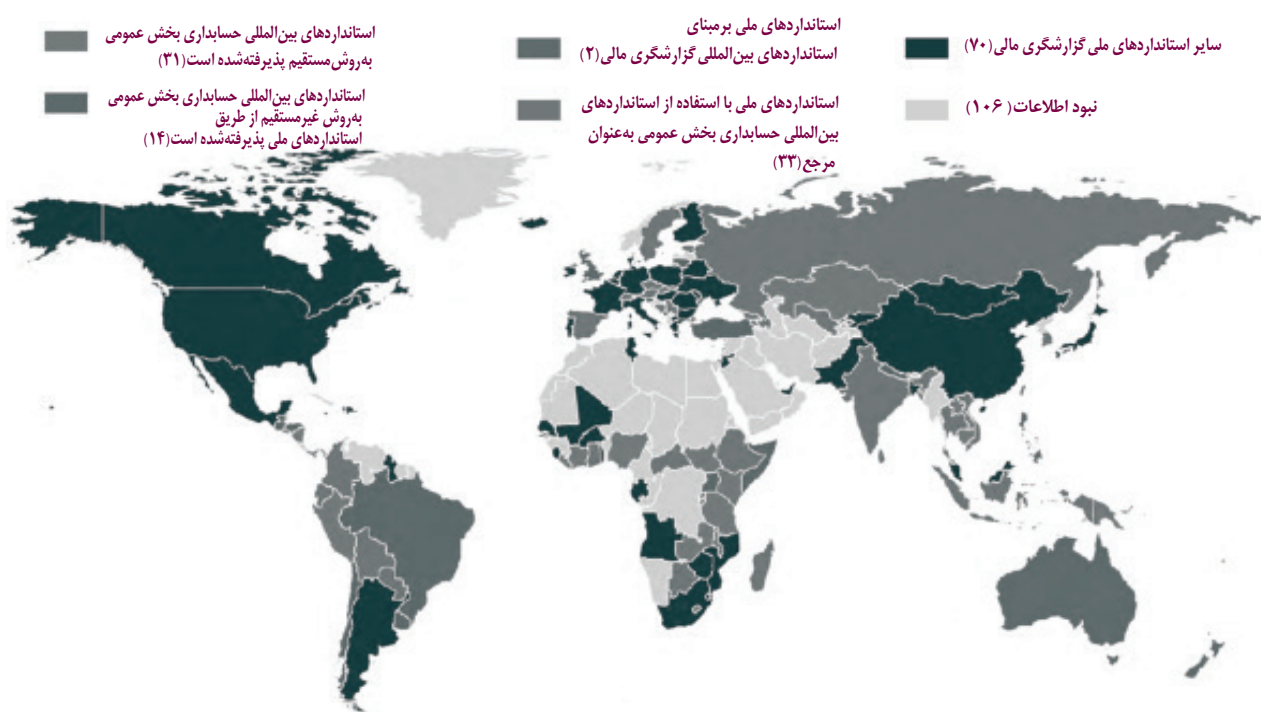
به‌طور مستقیم: به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی، بدون تغییر هیچ یک از الزامهای آنها.

به‌طور غیرمستقیم: به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی

از طریق فرایند تأیید ملی، و تعدیل آن مطابق با ویژگیهای خاص آن حوزه. به‌عنوان مرجع: تهیه استانداردهای ملی که از استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی به‌عنوان مرجع راهنما استفاده می‌کنند.

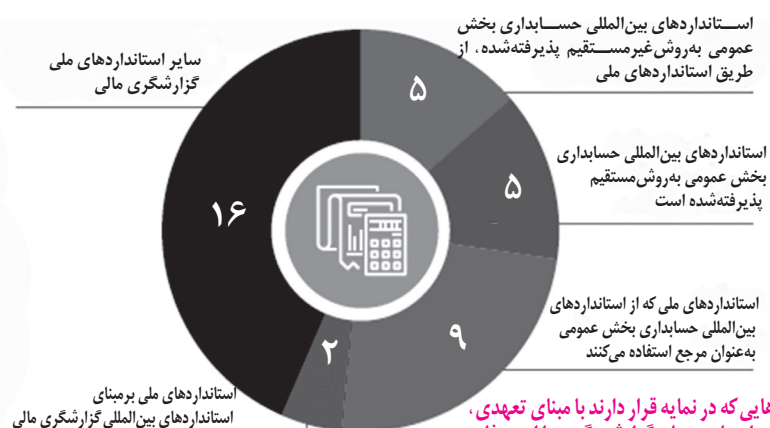
از ۳۷ کشوری که اکنون بر مبنای تعهدی گزارش می‌کنند، ۱۹ کشور (۵۱٪) به یکی از ۳ روش بالا استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی را به‌کار می‌گیرند.

۵ کشور به‌طور مستقیم استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی را پذیرفته‌اند، ۵ کشور این استانداردها را به‌طور غیرمستقیم به‌کار می‌گیرند، و ۹ کشور از استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی برای تهیه استانداردهای ملی خود استفاده می‌کنند.

گروه‌بندی مبنای تعهدی

استاندارد بین‌المللی حسابداری بخش عمومی ۳۳ (IPSAS 33)، با عنوان «پذیرش مبنای تعهدی برای اولین بار»، تاریخ پذیرش را با این عنوان تعریف می‌کند: «شروع دوره گزارشگری که در آن واحد پذیرنده استاندارد برای اولین بار، استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی بر مبنای تعهدی را می‌پذیرد، و برای آن اولین صورتهای مالی دوره گذار بر مبنای استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی، یا اولین صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی را ارائه می‌دهد.» گروه‌بندی مبنای تعهدی در نمایه، براساس جدیدترین صورتهای مالی واحد گزارشگر است. کشورهای متعددی اولین صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی را در سال ۲۰۱۸ منتشر خواهند کرد. در نتیجه، این کشورها در گروه گذار به مبنای تعهدی گروه‌بندی شده‌اند.

تعداد کشورهایی که در نمایه قرار دارند با مبنای تعهدی، که اکنون یکی از چارچوبهای گزارشگری را استفاده می‌کنند

دیدگاه‌های حرفه‌ای

دیدگاه‌های حرفه‌ای

در طول ۵ سال آینده، ۶۵٪ کشورها

بر مبنای تعهدی گزارش خواهند داد

گذار موفقیت‌آمیز به مبنای تعهدی، مستلزم هماهنگی چندین فرایند تغییر پیچیده است، و ممکن است که نتیجه‌گذار را به تأخیر بیندازد. این موضوع، پیش‌بینی تعداد مشخص کشورهایی که در آینده بر مبنای تعهدی گزارش خواهند داد را چالش برانگیز می‌سازد.

با این حال، بر مبنای یافته‌های نمایه، روشن است تعداد کشورهایی که در ۵ سال آینده بر مبنای تعهدی گزارشگری خواهند کرد، بیش از دو برابر خواهد شد. بر اساس پیش‌بینی کنونی، ۹۸ کشور تا پایان سال ۲۰۲۳، به‌طور کامل بر مبنای تعهدی گزارش خواهند داد (۶۵٪ جمعیت نمایه).

روندهای منطقه‌ای

در همه مناطق جهان، فعالیت در خور توجهی برای پذیرش مبنای تعهدی وجود دارد. مناطقی که انتظار می‌رود بیشترین رشد را در پذیرش مبنای تعهدی تا سال ۲۰۲۳ مشاهده کنند شامل:

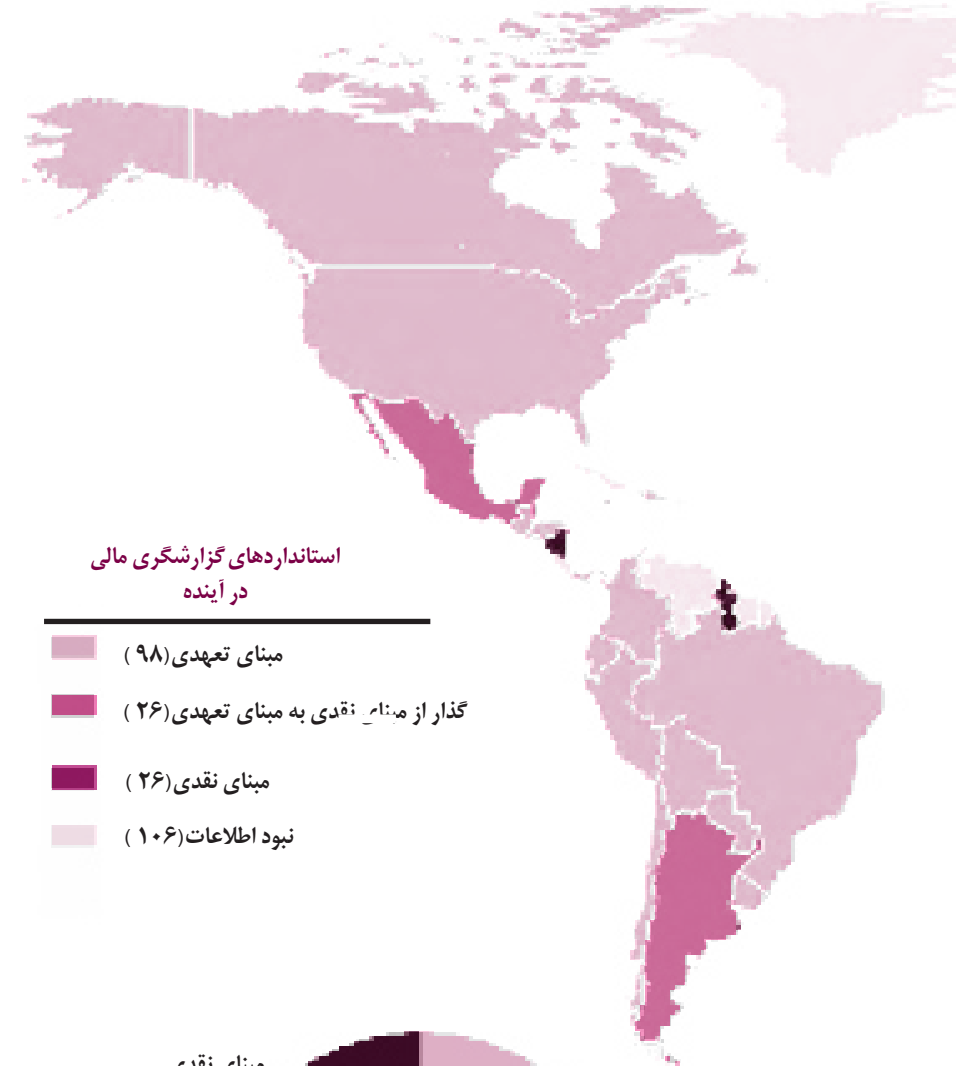
• **آفریقا:** در مجموع ۱۹ کشور (در حال حاضر ۲ کشور)

• **امریکای لاتین و حوزه کارائیب:** در مجموع ۲۱ کشور (در حال حاضر ۵ کشور)

• **آسیا:** در مجموع ۲۱ کشور (در حال حاضر ۶ کشور)

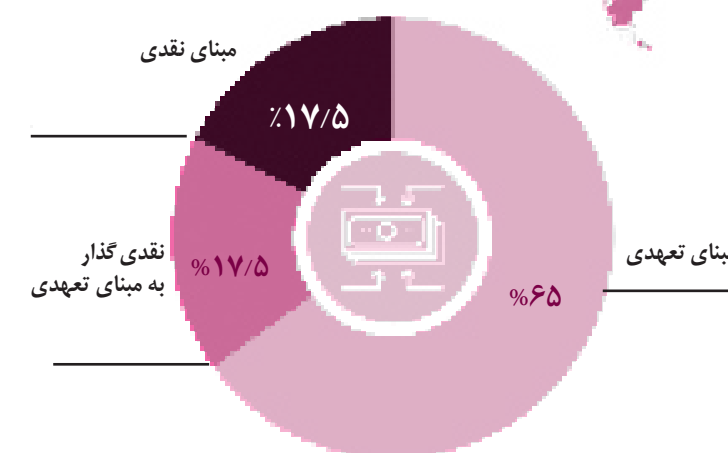
پشتیبانی پایدار سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی، به احتمال زیاد برای به‌کارگیری موفقیت‌آمیز مبنای تعهدی در همه مناطق یادشده، اهمیت حیاتی دارد.

در اروپا، پیش‌بینی پذیرش مبنای تعهدی با وجود ابهامی که توسعه استانداردهای حسابداری بخش عمومی اروپا^۴ را دربرگرفته، پیچیده‌تر شده است. بر اساس اطلاعات موجود، برآورد می‌شود تعداد کشورها با مبنای تعهدی در طول ۵ سال آینده، ۲ برابر شود و در مجموع به ۲۴ کشور برسد.

استانداردهای گزارشگری مالی در آینده

- مبنای تعهدی (۹۸)
- گذار از مناسبتی به مبنای تعهدی (۲۶)
- مبنای نقدی (۲۶)
- نبود اطلاعات (۱۰۶)

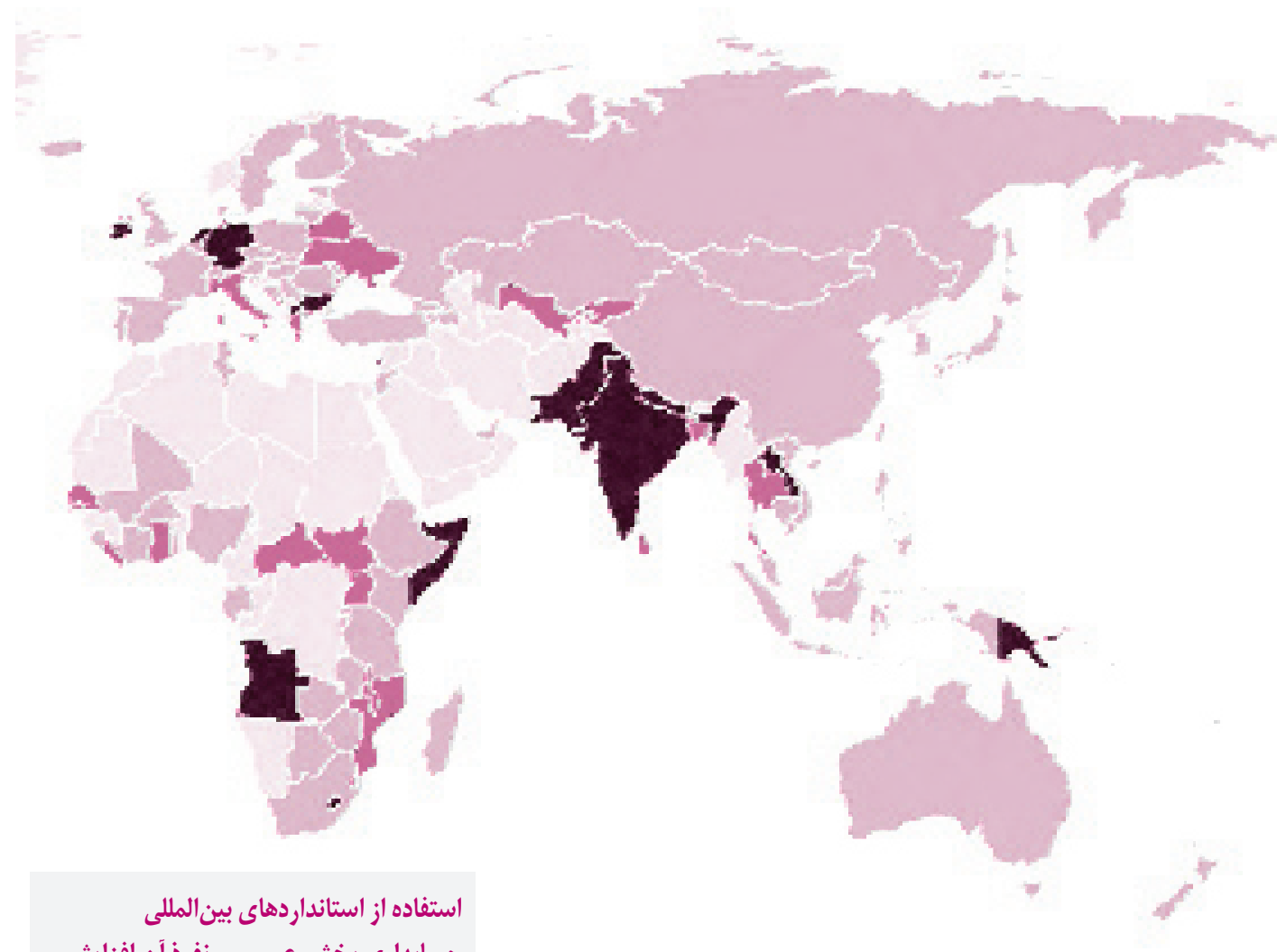

پیش‌بینی می‌شود تعداد کشورهایی که در نمایه

قرار دارند، مبنای گزارشگری مالی را تا سال

۲۰۲۳ به‌کار گیرند.

دیدگاه‌های حرفه‌ای

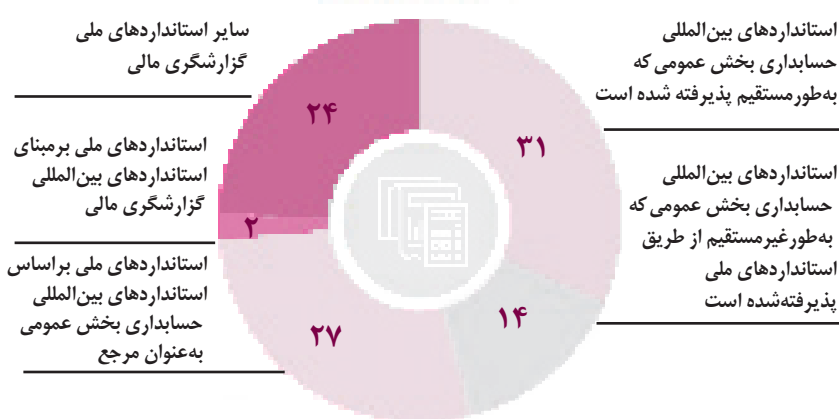

استفاده از استانداردهای بین‌المللی

حسابداری بخش عمومی و نفوذ آن افزایش

خواهد یافت

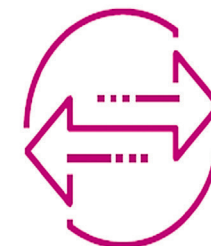
از ۹۸ کشوری که پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۲۰۲۳ بر مبنای تعهدی گزارشگری کنند، ۷۲ کشور (۷۳٪) استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی را به‌کار خواهند گرفت؛ ۳۱ کشور به‌طور مستقیم استانداردها را خواهند پذیرفت؛ ۱۴ کشور به‌طور غیرمستقیم؛ و ۲۷ کشور از استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی در تهیه استانداردهای ملی خود استفاده خواهند کرد. پیش‌بینی به این معنا است که نه تنها تعداد کشورهایی که از استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی استفاده می‌کنند، افزایش خواهد یافت، بلکه در مجموع به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در سطح جهان، درصد بزرگتری را دربر خواهد گرفت.

تعداد کشورهایی که در نمایه قرار دارند و پیش‌بینی

می‌شود تا سال ۲۰۲۳ مبنای تعهدی را براساس

یکی از چارچوبهای گزارشگری به‌کار خواهند گرفت.

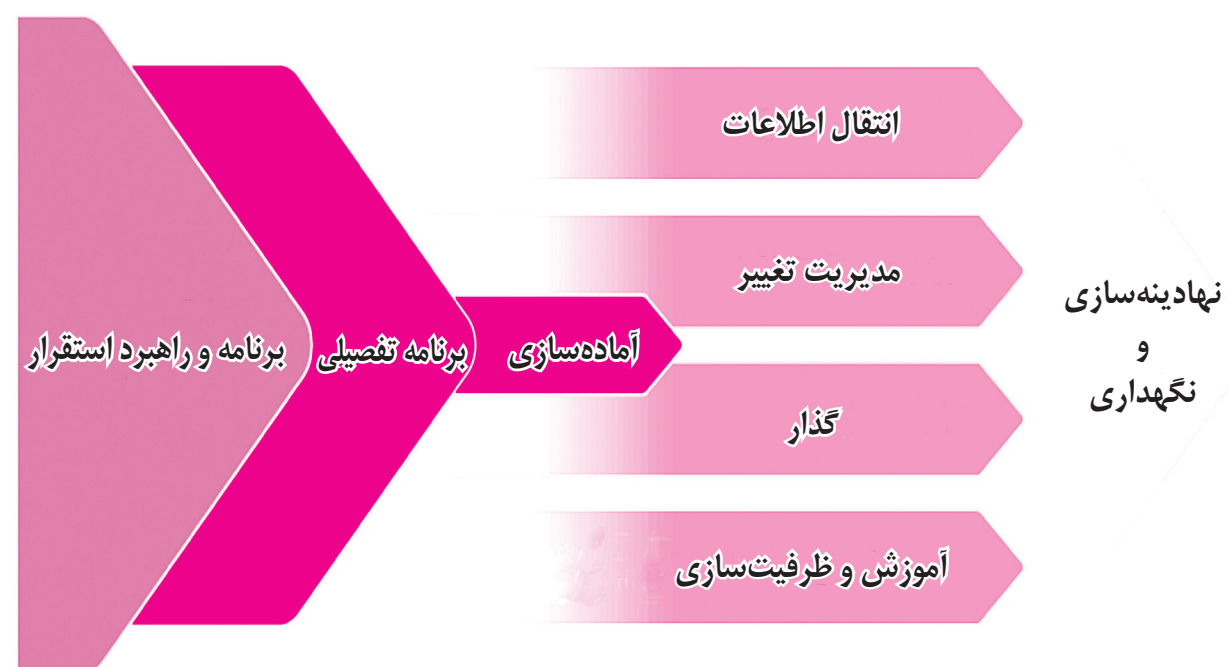

اصلاحات تعهدی به برنامه‌ریزی هماهنگ و پشتیبانی پایدار نیاز دارد

تعداد کمی از کشورها به‌طور دقیق محرک‌های مشابهی برای ایجاد یک برنامه اصلاح تعهدی خواهند داشت. داشتن تعهد سیاسی به اصلاح مدیریت مالی بخش عمومی، از جمله پذیرش چارچوب گزارشگری تعهدی، همیشه پراهمیت خواهد بود؛ اما پاسخهای نمایه، تعداد دیگری از حامیان مهم را آشکار می‌کند:

- سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی،
- تدوین‌گران استاندارد گزارشگری مالی، و
- سازمانهای حسابداری حرفه‌ای^۵.

طریقی که کشور به‌وسیله آن به چارچوب گزارشگری تعهدی گذر می‌کند، به شرایط محلی بستگی دارد- ملاحظات خاص، شامل ساختار دولت، میزان تمرکز کارکردهای حسابداری، مسایل جغرافیایی، زیرساخت فناوری اطلاعات، و گزارشگری دستگاه یا تلفیقی دولت است.

به‌کارگیری چارچوب گزارشگری تعهدی باید بر یک مبنای مستحکم و کنترل قوی مالی و غیرمالی، فرایندهای مالی به‌خوبی درک‌شده، و گزارشگری صحیح و به‌موقع باشد. انتقال اطلاعات شفاف و مکرر، برنامه مدیریت تغییر، و ظرفیت‌سازی و آموزش هماهنگ‌شده الزامی است. این الزام نه‌تنها حسابداران، بلکه تصمیم‌گیرندگان و بهره‌برداران از اطلاعات مالی را هم که ممکن است حسابدار نباشند، دربر می‌گیرد. آنها نیاز خواهند داشت محیط مدیریت مالی، چگونگی خواندن گزارشهای مالی، و چگونگی استفاده از اطلاعات گزارشگری

برای تصمیم‌گیری و مقاصد پاسخگویی را درک کنند. استاندارد بین‌المللی حسابداری بخش عمومی ۳۳، برای گذار به چارچوب گزارشگری تعهدی، دو مرحله مهم را مورد توجه قرار می‌دهد: آماده‌سازی و انتقال. مرحله آماده‌سازی باید شامل برنامه‌ریزی تفصیلی بر مبنای تحلیل فاصله^۶ برای شناسایی منبع پیامدهای تغییر فرایندهای عملیاتی، سیستمهای فناوری اطلاعات، و رویه‌های حسابداری باشد و همچنین، تحلیل فاصله باید نیازهای آموزشی و ظرفیت‌سازی را شناسایی کند.

سرمایه‌گذاری در منابع و زمان کافی برای برنامه‌ریزی و طراحی، احتمال موفقیت انجام پروژه را براساس بودجه، دامنه، کیفیت و جدول زمانی، افزایش خواهد داد. پاسخهای به‌دست‌آمده در نمایه، نشان می‌دهد که به‌طورکلی انجام تغییرهای قانونی در نقطه مناسب، در فرایند گذار ضروری است. مدیریت مستحکم برنامه، از جمله بازخورد منظم، در موفقیت مرحله گذار حیاتی است. این موضوع امکان می‌دهد که به مشکلهایی در مراحل مقدماتی پرداخته شود که در موفقیت کلی برنامه سهم دارند.

حسابداری تعهدی به‌طور قطع منجر به بودجه‌بندی تعهدی نمی‌شود

اطلاعات تعهدی باکیفیت که در چارچوب گزارشگری تعهدی به‌دست می‌آید، پیش‌نیاز ضروری برای بودجه‌بندی تعهدی است؛ گرچه، پاسخهای نمایه نشان می‌دهد که این گذار قطعی نیست: بیشتر کشورهایی که اکنون چارچوب گزارشگری تعهدی را به‌کار گرفته‌اند، یا این که قصد دارند آن را طی ۵ سال آینده به‌کارگیرند، در حال حاضر برنامه‌ای برای راه‌اندازی بودجه‌بندی تعهدی ندارند.

گرچه گزارشگری تعهدی نشان‌دهنده این است که کشورها چگونه منابع خود را مدیریت می‌کنند و بخش مهمی از مدیریت صحیح مالی بخش عمومی است، تنها ۱۵ حوزه گزارش داده‌اند که بودجه خود را در حال حاضر بر مبنای تعهدی تهیه می‌کنند. به‌دلیل این که تمرکز اصلی نمایه روی این موضوع نبود، دشوار است به نتیجه‌گیری دقیقی دست پیدا کرد که این وضعیت تا سال ۲۰۲۳، چگونه تغییر پیدا خواهد کرد؛ هرچند پاسخهای نمایه نشان می‌دهد که این تغییر انجام خواهد گرفت. به این ترتیب، بودجه‌بندی تعهدی موضوعی است که نیازمند پژوهشهای بیشتر در آینده خواهد بود.

گامهای بعدی

پیش‌بینی می‌شود این اولین گزارش از گزارشهای دوره‌ای وضعیت به‌کارگیری حسابداری تعهدی باشد که از این نمایه استخراج شده است؛ گزارشی که پیشرفت در این دوره گذار پراهمیت از نظر گزارشگری مالی تعهدی را در سطح جهان نمایش می‌دهد.

برای اطمینان از این که این نمایه منبع معتبری است از اطلاعات گزارشگری مالی بخش عمومی، فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC) و انجمن رسمی مالی عمومی و حسابداری (CIPFA)^۷ بازبینی و بررسی یکنواخت‌بودن اطلاعات را تا حد ممکن انجام داده‌اند. در مواردی که مدارک موجود برای تقویت پاسخهای داده‌شده وجود نداشت، و یا این که پاسخها یکنواخت نبودند، اصلاحهای مناسبی برای آنها انجام شده است.

فدراسیون و انجمن، همچنان به اصلاح پرسشهای نمایه برای کاهش نایک‌نواختی‌های ممکن و نیاز به جستجو برای اطلاعات آگاهی‌بخش، ادامه خواهند داد. هدف این است که نمایه به‌طور پیوسته از نظر عمق و گستردگی اطلاعات، از طریق به‌روزرسانی‌های منظم نمایه‌های مهم در مورد وضعیت پذیرش مبنای تعهدی و به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی، وسعت داده شود. ✓

پانوشته‌ها:

- 1- International Public Sector Financial Accountability Index (IPSAFI)
- 2- Transitioning to Accrual Basis
- 3- European Public Sector Accounting Standards (EPSAS)
- 4- Professional Accountancy Organizations (PAO)
- 5- Gap Analysis
- 6- The Chartered Institute of Public Finance and Accountancy (CIPFA)

منبع:

- IFAC-CIPFA, International Public Sector Financial Accountability Index, 2018 Status Report, ifac.org, 2018